ZWIĄZEK BANKÓW POLSKICH

DR TADEUSZ BIAŁEK

WICEPREZES

Warszawa, dnia 9 listopada 2021 r.

Pan
Krzysztof Kwiatkowski
Przewodniczący Komisji Ustawodawczej

dot. druku senackiego nr 551

Szanowny Panie Przewodniczący,

w nawiązaniu do senackich prac legislacyjnych nad ***ustawą z dnia 29 października 2021 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego (druk nr 551)***, zwracam się z uprzejmą prośbą o zapoznanie się z poniższą analizą problemu barier w finansowaniu sektora rolnego oraz o rozważenie zgłoszenia następujących poprawek legislacyjnych do ww. ustawy.

Zaproponowane poprawki mają na celu likwidację materializującego się w ostatnim czasie poważnego problemu ograniczenia dostępu rolników do bankowych źródeł finansowania, a także zabezpieczenie słusznych interesów wierzycieli.

Ponadto, poprawka nr 2 ma na celu zapewnienie zgodności ustawy z treścią petycji, która zapoczątkowała prace nad senacką inicjatywą ustawodawczą. Wnoszący petycję wskazał na potrzebę uregulowania wyłączeń spod egzekucji rolnej w akcie o randzie ustawowej, natomiast wniesiony do Sejmu projekt, a następnie uchwalona ustawa, wprowadziły dodatkowo bezwarunkową niemożność prowadzenia egzekucji z jakiejkolwiek nieruchomości wchodzącej w skład gospodarstwa rolnego.

1. Skreślenie przepisów wyłączających spod egzekucji budynki gospodarcze i grunty rolne

W celu umożliwienia finansowania rolników potrzebna jest zmiana omawianej ustawy polegająca na usunięciu przepisu wyłączającego spod egzekucji w szczególności budynki gospodarcze i grunty rolne. Propozycja legislacyjna powinna zatem zmierzać do skreślenia w uchwalonym przez Sejm art. 829^1 pkt 15 i 16:

W art. 1 pkt 1, w art. 829^1 ***skreślić pkt 15 i pkt 16***

Ustawa przewiduje przeniesienie rozwiązań zawartych w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 5 lipca 2017 r. w sprawie określenia przedmiotów należących do rolnika prowadzącego gospodarstwo, które nie podlegają egzekucji (dalej: rozporządzenie) do przepisów o randze ustawowej, tj. kodeksu postępowania cywilnego. **Związek Banków Polskich podziela pogląd, zgodnie z którym wyłączenia spod egzekucji powinny zostać uregulowane na poziomie ustawowym, ale jednocześnie powinny one uwzględniać propozycje wstępnie wypracowane w ramach Zespołu do spraw oceny**

ul. Kruczkowskiego 8, 00-380 Warszawa, tel.: 22 48 68 219, e-mail: tadeusz.bialek@zbp.pl

regulacji prawnych z zakresu ochrony rolników indywidualnych i producentów rolnych powołanego zarządzeniem Ministra Sprawiedliwości, a które zmierzały do usunięcia ograniczeń wynikających z rozporządzenia (§ 1 pkt 15 i 16) uniemożliwiających finansowanie gospodarstw rolnych kredytem bankowym.

Zgodnie bowiem z § 1 pkt 15 i 16 obowiązującego rozporządzenia, *w razie skierowania egzekucji sądowej przeciwko rolnikowi, który prowadzi gospodarstwo, niezależnie od przedmiotów wyłączonych spod egzekucji przez przepisy ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. - Kodeks postępowania cywilnego (KPC), egzekucji nie podlegają: budynki gospodarcze i grunty rolne, niezbędne do hodowli zwierząt w proporcji uzależnionej od wielkości stada podstawowego i niezbędnej nadwyżki inwentarza (pkt 15), jak również budynki gospodarcze magazynowe, składowe, przechowalnie oraz szklarnie, tunele foliowe i inspekty do prowadzenia produkcji roślinnej w gospodarstwie rolnym wraz z wyposażeniem (pkt 16).*

Związek Banków Polskich wielokrotnie występował do właściwych organów o interwencję zmierzającą do podjęcia pilnych prac legislacyjnych polegających wtedy na zmianie rozporządzenia. W tym kontekście należy dodać, że Zarządzeniem Ministra Sprawiedliwości powołany został Zespół do spraw oceny regulacji prawnych z zakresu ochrony rolników indywidualnych i producentów rolnych. W skład Zespołu weszli między innymi przedstawiciele Ministerstw: Sprawiedliwości, Rolnictwa i Rozwoju Wsi, a także eksperci ze Związku Banków Polskich, Krajowego Związku Banków Spółdzielczych i Krajowej Rady Izb Rolniczych. Zespół przedstawił propozycje rozwiązania problemu, które niestety nie doczekały się realizacji pomimo wielokrotnego ponawiania przez środowisko bankowe postulatu konieczności finalizacji prac i zmiany przedmiotowych przepisów.

W szczególności należy zwrócić uwagę na wskazane powyżej zaliczenie do przedmiotów niepodlegających egzekucji: budynków gospodarczych i gruntów rolnych. **Powyższe rozwiązanie oznacza, że egzekucja z tych nieruchomości staje się niemożliwa**. Jednocześnie, wymaga podkreślenia, że znacząca część kredytów udzielanych rolnikom jest zabezpieczona poprzez ustanowienie hipoteki na nieruchomościach należących do tych osób, przy czym z reguły są nimi właśnie budynki gospodarcze i grunty rolne, ze względu na fakt, iż rolnicy najczęściej nie są właścicielami innych nieruchomości. Takie rozwiązanie oznacza również, że problemy jakich w tym zakresie doznają banki kredytujące, będą dotyczyły także BGK jako gwaranta, co w dłuższej perspektywie może ograniczyć lub sparaliżować system gwarancji rolnych (brak możliwości odzyskania środków publicznych).

W konsekwencji, wyłączenie nieruchomości określonych w § 1 pkt 15 i 16 rozporządzenia (a także w uchwalonym przez Sejm § 829^1 pkt 15 i 16 KPC), wpływa istotnie na wycenę zabezpieczeń ekspozycji kredytowych wobec rolników indywidualnych. **Znaczna również liczba wniosków kredytowych, na skutek obowiązującej regulacji prawnej, jest niemożliwa do zaakceptowania dla kredytodawców i podlega odrzuceniu, z uwagi na brak wystarczającego zabezpieczenia kredytu ze strony rolników wnioskujących o jego przyznanie.**

2. **Niestosowanie regulacji w razie równoczesnego skierowania egzekucji do wszystkich nieruchomości wchodzących w skład gospodarstwa rolnego prowadzonego przez dłużnika**

Niezależnie od powyższego, zwracam uwagę, że **poważne zastrzeżenia budzi rezygnacja z przeniesienia do kodeksu postępowania cywilnego normy wyrażonej obecnie w § 5 rozporządzenia, zgodnie z którą *„przepisów rozporządzenia nie stosuje się w razie równoczesnego skierowania egzekucji do wszystkich nieruchomości wchodzących w skład gospodarstwa rolnego prowadzonego przez dłużnika”*.** Rezygnacja z przeniesienia tego przepisu do ustawy całkowicie pozbawia bank szansy na odzyskanie jakichkolwiek należnych wierzytelności i tym samym absolutnie zniechęci do udzielania dalszego finansowania rolnikom. W tym zakresie zastąpienie rozporządzenia nowymi przepisami ustawowymi w praktyce pogorszy sytuacje wierzyciela w porównaniu z obowiązującym stanem prawnym.

W związku z powyższym proponuje się następującą poprawkę legislacyjną:

ul. Kruczkowskiego 8, 00-380 Warszawa, tel.: 22 48 68 219, e-mail: tadeusz.bialek@zbp.pl

W art. 1 pkt 1 po art. 829[4] dodać art. 829[5] w brzmieniu: ***„Przepisów art. 829[1] –829[4] nie stosuje się w razie równoczesnego skierowania egzekucji do wszystkich nieruchomości wchodzących w skład gospodarstwa rolnego prowadzonego przez dłużnika.”***

Podsumowując, ustawa będzie skutkować dalszym osłabieniem akcji kredytowej dla tego sektora, a w dalszej perspektywie może spowodować zahamowanie inwestycji w rolnictwie i spowolnienie wzrostu gospodarczego w tym obszarze. Ustawa osłabia również pozycję wierzycieli.
Licząc na dostrzeżenie znaczenia przedstawionego wyżej problemu, zwracam się o uwzględnienie przedstawionych postulatów i zgłoszenie przez Pana Przewodniczącego wyżej opisanych poprawek legislacyjnych.
Jednocześnie ze strony Związku Banków Polskich deklaruję wsparcie w pracach nad nowelizacją, w tym gotowość do odbycia spotkania w celu szczegółowego przedstawienia problematyki finansowania sektora agro oraz przedyskutowania przedstawionych postulatów legislacyjnych

Z wyrazami szacunku,

Wiceprezes
Związku Banków Polskich
Signed by / Podpisano przez:
Tadeusz Białek
Date / Data: 2021-11-09 10:31
dr Tadeusz Białek
/podpisano elektronicznie/

ul. Kruczkowskiego 8, 00-380 Warszawa, tel.: 22 48 68 219, e-mail: tadeusz.bialek@zbp.pl